

Nr 194.

Av fru **Sjöström-Bengtsson m. fl.** angående rätt för barnavårdsnämnd att i vissa fall vidtaga åtgärder beträffande barn, som fyllt sexton år.

Enligt 22 § barnavårdslagen har barnavårdsnämnden att vidtaga åtgärder beträffande barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till sin kroppsliga eller själsliga hälsa. Barnavårdsnämnd skall även ingripa mot barn i samma ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet är i fara att bli vanartat. Mot barn i åldern 16—18 år kan barnavårdsnämnd endast inskrida om det befinnes så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättaförande.

Emellertid förekommer det även fall, då en icke vanartad pojke eller flicka mellan 16—18 år lever under otillfredsställande hemförhållanden och utsättes för psykisk vanvård. Fadern eller modern är överdrivet sträng och terroriserar barnet. Särskilt 16—17-åringarna befinna sig i en övergångsålder, då bristande förståelse från föräldrarnas sida kan göra livet outhärdligt för den unga gossen eller flickan. Om denne sköter sitt arbete men av någon eller båda föräldrarna förhindras delta i kamratlivet eller inte får använda sin fritid till vidare utbildning eller kanske tvingas taga ett arbete, som han inte är intresserad av eller lämpad för, kan detta verka nedbrytande på den unges själsliga hälsa och skada honom för hela livet. Att i dylika fall draga gränsen för barnavårdsnämndens ingripande vid 16 år synes godtyckligt. Många gånger komma föräldrarna i en motsatsställning till barnen först då dessa börja bli vuxna och komma ut i förvärvsarbete. Icke sällan inträffar det, att föräldrar använda alla till buds stående medel för att behålla sin makt över barnen, vilket icke alltid är till båtnad för den unga människans utveckling.

Men finns det då ingen möjlighet att ingripa beträffande sådana föräldrar? Enligt 2 § lagen om barn i äktenskap står barn under föräldrarnas vårdnad till dess det fyllt 21 år eller ingått äktenskap. I vårdnaden ingår att föräldrarna äga bestämma barnets vistelseort. Vidare stadgas att barn får först efter fyllda 18 år självt taga tjänst eller arbete. Endast om den ena av föräldrarna gör sig skyldig till grovt missbruk eller till grov försummelse vid vårdnadens utövande, äger rätten på ansökan av den andre eller på anmälan av allmän åklagare eller barnavårdsnämnd förordna, att vårdnaden skall tillkomma den andre. Så är även fallet, om en av föräldrarna är hem-

fallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart liv eller till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak är för längre tid förhindrad att delta i vårdsnaden. Av orden »grovt missbruk» och »grov försummelse» framgår, att det fordras mycket stark bevisning för att få vårdsnaden överflyttad från den ena av föräldrarna till den andra. Det torde emellertid vara tämligen utsiktslöst att försöka denna utväg i de här ovan omnämnda fallen. Och även om det skulle lyckas, vore därmed föga vunnit, då i första hand den andre av föräldrarna skall förordnas till vårdsnadshavare. Endast om båda bevisligen äro lika olämpliga skall vårdsnaden nämligen överflyttas å särskild förordnad förmyndare.

Enär det enligt vår mening är en stor brist, att möjlighet saknas att hjälpa ifrågavarande barn, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan, huruvida barnavårdsnämnd bör erhålla befogenhet att även ingripa beträffande de barn över 16 år, vilka leva under olämpliga hemförhållanden och särskilt de, som utsättas för fara till sin själsliga hälsa.

Stockholm den 22 januari 1945.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Eric Ericson.
i Karlskoga.

Gärda Svenson.
